SUOMEN KÄSITYÖN MUSEO

SUOMEN KÄSITYÖN MUSEO

Suomen käsityön museo on käsityön ja käsiteollisuuden valtakunnallinen erikoismuseo - ihmisten ja tiedon kohtauspaikka.

Museossa on myös kaksi erikoisosastoa: Suomen kansallispukukeskus sekä Konservointikeskus.

Suomen käsityön museo ja Suomen kansallispukukeskus
Toimisto:
Kilpisenkatu 12, 40100 Jyväskylä,
puh. 014-624 946, fax 014-624 947
E-mail:craftmuseum@jkl.fi
E-mail: etunimi.sukunimi@jkl.fi
http://www.craftmuseum.fi

Näyttelyt: Kauppakatu 25

Konservointikeskus
Keskikatu 24, 40700 Jyväskylä,
puh. 014-626 860, fax 014-626 861
E-mail: konservointikeskus@kolumbus.fi

Toimitus: Henkilökunta
Taitto: Työtaito-hanke / Susanna Lehtonen

SISÄLLYS

Lukijalle	2
Näyttelyt	3
Museopedagogiikka	9
Tapahtumia	10
Projektit	10
Erikoismuseotoiminta	11
Menneisyys	11
Kokoelmat	12
Tutkimus ja julkaisut	13
Suomen kansallispukukeskus	14
Konservointikeskus	15
Tiedotus ja markkinointi	16
Museokauppa	17
Museo ja yleisö	17
Hallinto	19
Henkilöstö	19
Tilat	20
Talous	21

Kansi: Kimmo Takalan suunnittelema puku Illusion 2002 -näyttelystä. Kuva: Mirja Hautajoki / SKM

LUKIJALLE

Vuosi 2002 oli vilkas ja työntäyteinen. Kävelykadun varrella museon monet uudet näyttelyt ja monipuolinen oheistoiminta houkuttelivat runsaasti kävijöitä. Suomen käsityön museossa ja Suomen kansallispukukeskuksessa kirjattiin vuoden aikana 32 581 kävijää.

Vuonna 2002 museon ja kansallispukukeskuksen yhteisenä päänäyttelynä oli Pukupalapeli, jossa Suomen kansallispukuneuvosto esitteli pukukokoelmansa. Kaksi kansainvälistä näyttelyä Huopa - Taidetta, käsityötä ja muotoilua Euroopasta sekä Illusion 2002 Lavastamisen, puvustamisen erikoisnäyttely monipuolistivat Suomen käsityön museon näyttelytarjontaa. Vuoden aikana järjestettiin kaikkiaan viisi suurempaa näyttelyä ja lisäksi Galleriassa 10 ajankohtaista, nopeammin vaihtuvaa näyttelyä. Näytönpaikassa Kilpisenkadulla oli vuoden aikana esillä 12 näyttelyä.

Yleisötapahtumia oli 67 kpl. Niistä suosituimpia olivat edelleen Yläkaupungin yö (1346 kävijää) sekä perinteinen joulutapahtuma Käsityöläisten joulutori, jossa vieraili 5863 kävijää. Museon ohjatut työpajat Tutka-museokerho, Studio ja Perinnepaja kokoontuivat säännöllisesti. Näitä työpajoja järjestettiin vuoden aikana 50 kertaa. Suomen käsityön museon sekä koulujen ja päiväkotien välinen yhteistyö tiivistyi. Opastettujen ryhmien kokonaismäärä lähes kaksinkertaistui (210 kpl).

Museon internetsivuja kehitettiin edelleen, sivuja ja kuvia lisättiin ja tietoja täydennettiin. Suomen käsityön museon esinekokoelmat tulivat vapaaseen internetkäyttöön ensimmäisten museoiden joukossa Suomessa, ja vuoden 2002 aikana tietokantaan siirrettiin myös paljon esineisiin liittyviä kuvia. Kaikkiaan tietokannoissa on nyt yli 35 000 viitettä. Vuoden aikana museolla oli 30 582 tietopalveluasiakasta, jotka kävivät joko internetsivuilla tai ottivat muuten yhteyttä tietopalveluasioissa.

Museon kokoelmien kartunta oli vuoden aikana noin 370 esinettä. Kokoelmissa on kertomusvuoden päättyessä kaikkiaan noin 17 800 esinettä, joista 16 300 tiedot on siirretty tietokoneelle. Luettelointia jatkettiin, painopisteenä oli mm. taiteilija Markku Pirin lahjoittama mittava retrospektiivinen kokoelma. Konservointikeskuksessa konservoitiin tai huollettiin kaikkiaan 115 esinettä, museon ja kansallispukukeskuksen omien esineiden lisäksi mm. hienoja suomalaisia ryijyjä ja arvokkaita historiallisia lippuja.

Suomen kansallispukukeskuksen toiminta keskittyi vuoden aikana suureen Pukupalapeli-näyttelyyn, sen yhteydessä järjestettyyn Kansallispuku kiireestä kantapäähän -seminaariin sekä neuvontatoimintaan ja pienimuotoisiin Kujanäyttelyihin. Kujalla oli vuoden aikana esillä viisi näyttelyä, aiheina mm. eri alueiden kansallispuvut sekä silkin käyttö kansanomaisessa pukeutumisessa.

Simo Kotilainen

NÄYTTELYT

PERUSNÄYTTELYT

Vuoden 2000 kesällä valmistunutta Käsityössä elämän tuntu -perusnäyttelyä täydennettiin uusilla esineillä. Perusnäyttelyssä lainassa ollutta esineistöä palautettiin omistajilleen ja tilalle sijoitettiin esineitä museon omista kokoelmista. Myös kansallispukukeskuksen näyttelyosastossa vaihdettiin esillä olevia pukuja.

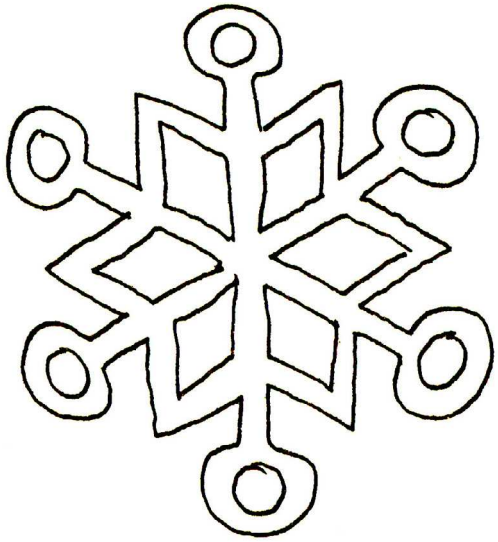

Anne Saarikosken suunnittelema joulutähti.

VAIHTUVAT NÄYTTELYT

Vuoden 2002 näyttelytoiminnassa yhteistyötä ja voimavaroja yhdistettiin eri toimijoiden kanssa. Vuodenvaihteessa esillä ollut Oma joulu -näyttely ja sitä seurannut Puukko ja puukon kuva -näyttely tuotettiin keskisuomalaisin voimin. Valtakunnallista yhteistyötä tehtiin Puukirjaston, Illusion 2002:n, Pukupalapelin ja Lasihelmiä -näyttelyiden yhteydessä. Huopa - Taidetta, käsityötä ja muotoilua Euroopasta sekä osittain myös Illusion 2002 syntyivät kansainvälisen yhteistyön tuloksena.

Oma joulu 8.12.2001 - 13.1.2002

Oma joulu kertoi jyväskyläläisten ja keskisuomalaisten erilaisista joulunviettotavoista. Oman osastonsa näyttelyyn suunnittelivat ja valmistivat Iranilaisten ja suomalaisten ystävyysseura, Jyväskylän kaupunkiseurakunta, Keski-Suomen Martat ry, Keski-Suomen Näkövammaiset ry, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri / Keskussairaalan lasten osasto 2 ja lasten psykiatrian osasto 8, Etnologian opiskelijat NEFA-Jyväskylä ry, Nuorten taidetyöpaja sekä Taitokeskus. Näyttelyn visuaalisesta ilmeestä vastasi muotoilija Anne Saarikoski. Näyttelyn avasi Joulupukki.

Jyväskylän kaupunkiseurakunnan toteuttama seimi, Oma joulu -näyttely.
Kuva: Mikko Kalavainen / SKM

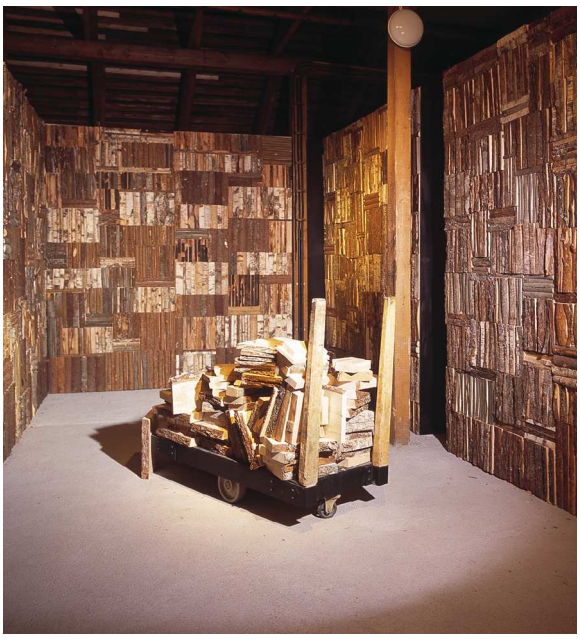

Markku Tonttila, Puukirjasto.
Kuva: Matti Viljanen

Puukirjasto 24.1. - 7.4.2002

Puuseppä Markku Tonttilan Puukirjasto-näyttely oli metsäinen tilainstallaatio. Esineet kertoivat omaa tarinaansa puun erilaisista hyödyntämis- ja jalostustavoista. Näyttelyn syvin sanoma puhui suomalaisen metsän ja sen kauneuden puolesta unohtamatta puun käyttöarvoa kestävänä ja kierrätettävänäkin materiaalina.

Näyttelyn suurin osio *Kirjasto* muodosti kirjastonurkkauksen museoon - kirjojen selkämykset koostuivat eri puulajien värikkäistä kuoriaineksista. Monet teokset jatkoivat samaa teemaa, kuten *Lehtileikkeet, Tutkielmat, Hakuteokset ja Aikakirjat*. Osaa näyttelyn puuesineistä sai kosketella ja se ihastutti erityisesti nuoria ja näkövammaisia kävijöitä.

Lähes kaikki esineet sekä näyttelyn suunnittelu oli lahtelaisen Pro Puu -yhdistyksen puheenjohtajan, puuseppä Markku Tonttilan kädenjälkeä. Hänen lisäkseen näyttelyssä oli töitä korutaiteilija Helena Lehtiseltä, keraamikko Heikki Rahikaiselta ja muotoilun lehtori Matti Ratalahdelta. Näyttely oli ollut aiemmin esillä Pro Puu -galleriassa Lahdessa vuonna 2001. Puukirjasto-näyttelyn avasi kirjailija Harri Tapper.

Puukko ja puukon kuva 24.1. - 7.4.2002

Puukko ja puukon kuva -näyttely koostui keskisuomalaisten tai keskisuomalaisista juurista lähteneiden taiteilijoiden, muotoilijoiden ja kulttuurivaikuttajien valmistamista puukoista. Poikkitaiteellisen projektin tehtävänannon mukaisesti kukin työsti samaa teemaa omasta näkökulmastaan käsin ja omalla tekniikallaan. Projektin tarkoituksena ei niinkään ollut saada aikaan toimivia puukkoja - kyse oli pikemminkin taiteilijapuukoista. Yhteistä esineille oli henkilökohtainen tarina, tekijän henkilökohtainen suhde puukkoon.

Jaana Kautto, Amoremora.
Kuva: Mikko Kalavainen / SKM

Projektin ja kutsunäyttelyn kokoajana sekä näyttelyn suunnittelijana toimi sisustusarkkitehti, muotoilija Simo Heikkilä (SIO). Puukon näyttelyyn valmistivat: Anne Alho, Markku Asunta, Saila Blomqvist, Tuomo Blomqvist, Hannu Castrén, Pentti Hakala, Jussi Heikkilä, Simo Heikkilä, Maija Holma, Olli Hämäläinen, Teija Isohauta, Tom Johansson, Jouko Järvisalo, Kapa, Harald Karsten, Jaana Kautto, Terjo Kiljunen, Jarmo Kurki, Heikki Lampinen, Marjatta Lampinen, Markku Lehtinen, Outi Markkanen, Pekka Mäkelä, Eeva-Liisa Mölsä, Aino-Kaarina Pajari, Timo Sairi, Ritva Snellman, Rune Snellman, Kirsi Tapper, Tarja Teräsvuori, Juha Tikkinen ja Ulla Virta.

Puukot olivat olleet esillä vuonna 1998 Suomen metsämuseo ja metsätietokeskus Lustossa. Suomen käsityön museon näyttelyyn taiteilijat osittain uudistivat töitään. Puukko ja Puukonkuva -näyttelyn avasi kirjailija Harri Tapper.

Huopa - Taidetta, käsityötä ja muotoilua Euroopasta 18.4. - 30.6.2002

Huopa-näyttelyssä nähtiin uusia tekniikoita ja käsittelymenetelmiä, ekologisia kannanottoja sekä uniikkia käsityötaidetta. Nykytaiteen lisäksi näyttelyssä oli esillä vaate- ja huonekalumuotoilua sekä uniikkeja esineitä ja fantasia-asuja, joiden yhdistävänä tekijänä oli huopa ja eurooppalaisuus.

Tilaisuus kokea huovan taika oli ainutkertainen, sillä Suomessa teokset olivat nähtävissä vain Suomen käsityön museossa. Näyttely oli aiemmin kiertänyt Saksassa ja palasi sinne takaisin Suomen vierailun jälkeen. Näyttelyssä oli teoksia yhteensä 50 taiteilijalta 15 eri maasta. Suomalaista huopataidetta edustivat taiteilijat Silja Puranen ja Maisa Tikkanen sekä muotoilijat Anna-Kaarina Kalliokoski, Kirsikka Savonen ja Ilkka Suppanen. Näyttelyn tuottivat Prof. Dr. Harald Siebenmorgen (Badisches Landesmuseum Karlsruhe), Dr. Brigitte Tietzel (Deutsches Textilmuseum Krefeld) ja Dr. Judith Oexle (Landesmuseum für Vorgeschichte Dresden). Näyttelyn suomalaisesta ilmeestä vastasivat sisustusarkkitehti Simo Heikkilä (SIO) ja graafikko Aino-Kaarina Pajari. Näyttelyn avasi tekstiilitaiteilija Katharina Thomas.

Karin Wagner, Liljasormus, huovutettu lampaanvilla, 1999. Kuva: Mikko Kalavainen / SKM

Tarja Simonen, Tankred Dorst-Amelei, Majava ja kuningas katolla -Turun kaupunginteatteri 2001. Kuva: Mirja Hautajoki / SKM

ILLUSION 2002 Lavastamisen, puvustamisen, valo- ja äänisuunnittelun erikoisnäyttely 12.7. - 15.9.2002

Illusion 2002 -näyttelyssä esiteltiin viime vuosilta teatterin, TV:n ja elokuvan lavastuksia, puvustuksia sekä valo- ja äänisuunnittelua luonnosten, piirrosten, mallien sekä kuva- ja äänimateriaalien avulla. Mukana oli aitoja rooliasuja ja rekvisiittaa skenografian kiehtovasta maailmasta. Illusion 2002 -näyttely oli osa Jyväskylän Kesä -festivaalia (9. - 14.7.2002). Näyttelyyn liittyi myös skenografian ammattilaisten symposium 10. - 14.7.2002 Jyväskylässä.

Illusion 2002 -näyttelyn tuottivat yhteistyössä Suomen käsityön museo, Suomen Lavastustaiteilijain liitto ry (SLL), Suomen valo- ja äänisuunnittelijoiden liitto ry (SVÄL), Suomen OISTAT - keskus ry ja Jyväskylän Kesä. Näyttelyä tukivat Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK, Yleisradion ja MTV3:n koulutusrahasto KOURA sekä opetusministeriö. Illusion 2002 -näyttelyn komissaarina ja näyttelyarkkitehtina toimi lavastaja Timo Martinkauppi. Näyttelyn graafisesta ilmeestä vastasi graafikko Markus Viitakoski. Näyttelyn avasi Taiteen keskustoimikunnan puheenjohtaja Risto Ruohonen.

Pukupalapeli 26.9. - 1.12.2002

Suomalainen kansallispuku - mitä se on? Pitsiä, verkaa, nahkaa, hopeasolkia - kiehtovia materiaaleja ja taitavaa käsityötä. Persoonallista pukeutumista, keikarointia tai keimailua, komeaa esiintymistä. Kansallispuku on keskeinen osa suomalaista perinteistä juhlapukeutumista. Menneitten vuosisatojen kansan juhlapukujen viestit kirkonmäellä ja muissa tapaamisissa olivat vahvat: minä olen kannattava naimakauppa. Tämän päivän kansallispuvut toistavat kansanpukujen viestejä: taitoa, värikkyyttä, erottautumista ja sulautumista. Entäpä seksikkyyttä tai säädyllisyyttä? Miten haluat tulkita viestin?

Suomen kansallispukuneuvosto esitteli pukukokoelmaansa Suomen käsityön museon kolmessa kerroksessa Pukupalapeli-näyttelyssä. Kansallispukuneuvoston pukukokoelma käsittää 92 pukua, joista pääosa oli näyttelyssä esillä sekä pukukokonaisuuksina että itsenäisinä, yhdistelyn mahdollistavina osina kunkin asusteen erityisluonnetta, variointia ja valmistustapaa korostaen.

Pukupalapeli-näyttelyn tuottivat yhteistyössä Suomen käsityön museo, Suomen kansallispukukeskus ja Suomen kansallispukuneuvosto. Näyttelyn graafisen ja visuaalisen ilmeen loi sisustusarkkitehti Jussi Salonen. Pukupalapeli-näyttelyn avasi professori Bo Lönnqvist.

Kansallispuvun hameita, Pukupalapeli-näyttely.
Kuva: Mikko Kalavainen / SKM

Anu Penttinen, Map, 2001.
Kuva: Esa Pasanen

Lasihelmiä 13.12.2002 - 16.2.2003

Vuoden 2002 viimeisenä näyttelynä Suomen käsityön museo esitteli suomalaisen lasitaiteen nousevia tekijöitä. Yhteistyössä Taideteollisen korkeakoulun keramiikka- ja lasisuunnittelun osaston kanssa tuotetussa näyttelyssä esiteltiin kooste Taideteollisen korkeakoulun lasiopiskelijoiden tuoreimmista töistä; läpileikkaus satavuotiaan osaston tämänhetkisestä toiminnasta.

Näyttely jakautui kolmeen osioon: taidelasiin, studiolasiin ja teolliseen tuotesuunnitteluun. Näyttelyssä oli esillä töitä kustakin osa-alueesta sekä eri vuosikurssien opiskelijoilta vasta-aloittaneista jo valmistuneisiin.

Muotoiluprojektien painopisteenä oli suunnittelu arkeen. Opiskelijat loivat funktionaalisia esineitä olemassa oleviin, arkipäiväisiin tilanteisiin. Tuotteet olivat tuotantomenetelmien ja mielikuvituksen yhteensovittamisen tuloksia.

Näyttelykokonaisuudesta sekä näyttelyn graafisesta ilmeestä vastasivat Taideteollisen korkeakoulun opiskelijat ohjaajinaan lehtorit Nathalie Lahdenmäki ja Kazushi Nakada. Näyttelyn avasi Taideteollisen korkeakoulun Keramiikka- ja lasisuunnitelun osaston johtaja Nathalie Lahdenmäki.

GALLERIANÄYTTELYT

Gallerianäyttelyt avaavat ikkunoita käsityöhön

Gallerianäyttelyt tarjoavat ikkunan uusiin oivalluksiin, ideoihin, tekijöihin ja tuotteisiin 24 tuntia vuorokaudessa, vilkkaalle Kauppakadulle näkyen. Gallerianäyttelyissä on tuotu vuoden 2002 aikana esille vaihtelevasti erilaisia tekniikoita ja taitajia: lasia, tekstiilitaidetta, huopaa, kudontaa, keramiikkaa, koripunontaa, taontaa, nukkeja... Yhteistä tekijöiden tuotteille on korkea laatu, ajankohtaisuus, taito ja kotimaisuus. Gallerian näytteilleasettajat ovat eri puolilta Suomea, joten näyttelyt kertovat käsityöstä valtakunnallisesti – suomalaisen käsityön monia eri puolia esitellen.

Vuoden 2002 aikana on yhteistyö tiivistynyt museon ja Ornamon jäsenliitto Taidekäsityöläiset Taiko ry:n kanssa – vuoden kiertoon mahtui kaksi Taikon kanssa yhteistyössä tuotettua näyttelyä. Näistä ensimmäinen oli helmi-maaliskuussa, jolloin Taikon valitsema vuoden taidekäsityöläinen julkistettiin Jyväskylässä jo toisen kerran. Vuoden taidekäsityöläinen 2002 tekstiilitaiteilija Ariadna Donnerin näyttely ihastutti yleisöä värikylläisyydellään ja sai runsaasti julkisuutta valtakunnallisissa medioissa. Toinen Taiko ry:n kanssa tuotettu näyttely oli touko-kesäkuussa, jolloin yleisö sai äänestää Kuppi -näyttelystä suosikkikuppinsa.

Jouko Nieminen, yksityiskohta vadin reunasta.
Kuva: Anneli Hemmilä-Nurmi / SKM

Korimestari Vilho Raatikainen, kannellinen käsityökori ja pyöreä pyykkikori.
Kuva: Anneli Hemmilä-Nurmi / SKM

Gallerianäyttelyt 2002

8.1. - 10.2.
Kuuma massa. Vapaasti puhallettua lasia Alma Jantuselta ja Johannes Rantasalolta
13.2. - 24.3.
Vuoden taidekäsityöläinen 2002 – tekstiilitaiteilija Ariadna Donner
26.3. - 21.4.
Huopaherkuttelijan opas. Elina Saari.
23.4. - 19.5.
Pöytäpidot. Esito Oy:n ja Taito-lehden pöytäliinakilpailun satoa
21.5. - 7.7.
Kuppi. Taikon iloinen arki
10.7. - 4.8.
Maria Signorelli. Teatterinukkeja 50 vuoden ajalta.
21.8. - 22.9.
Korimestari Vilho Raatikainen 80 vuotta.
25.9. - 27.10.
Taatusti taottua. Seppämestari Jouko Nieminen.
30.10. - 24.11.
Pinnalla. Kuvioita – värejä – villaa. Leena Sipilä ja Piia Kolho.
27.11.2002 - 6.1. 2003
Tunnetko? Piitu Nykoppin nukketaidetta.

MUUT NÄYTTELYT

KUJALLA-PUKUKOHTAUKSIA

Kansallispukukeskuksen tietopalvelun edustalla olevalla Kujalla esitellään kansallispukuja sekä muita vaatetukseen ja perinteiseen pukeutumiseen liittyviä ilmiöitä lyhytaikaisissa vaihtuvissa näyttelyissä.

13.11.2001 - 13.1.2002
Pohjalaiset kansallispuvut
17.1. - 17.3.2002
Uusmaalaiset kansallispuvut
20.3. – 2.6.2002
Kansallispukuja satakunnasta
6.6. – 15.9.2002
Vienalaispukuja
13.12.2002 – 16.2.2003
Silkki kansanomaisessa juhlapukeutumisessa

Vienalaispuku.
Kuva: Pekka Helin / SKM

NÄYTÖNPAIKKA

Kilpisenkadun vuokrattava näyteikkuna-näyttelytila Näytönpaikka palvelee oppilaitoksia, järjestöjä, harrastajia ja uusia käsityöyrittäjiä. Näytönpaikassa pääsevät esille ideat, tuotteet ja toiminta, kaikki käsityöprosessin osat. Se toimii projektien esittelytilana ja näyttelyn rakentamisen harjoitusareenana.

27.11.2001 - 7.1.2002
Valoa. Hannele Hakasen koruvalaisimia
7.1. - 4.2.2002
Nahkavaateprojekti. Kansainvälinen yhteistyöhanke Schneeberg - Wetterhoff
4.2. - 11.3.2002
Matka itseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulun kulttuuri- ja vaatetusala
11.3. - 15.4.2002
Naiseuden kasauma. Jyväskylän ammattikorkeakoulun kulttuuri- ja vaatetusala
11.3. - 15.4.2002
Sveta Peura. Pisanka-tekniikalla koristellut munat
17.4. - 12.5.2002
Kevään leikki. Jyväskylän kristillinen opisto, Kädentaidot- ja kuvataidelinja
13.5. - 10.6.2002
Talttaa elämäsi. Nuorten taidetyöpaja
10.6. - 24.6.2002
Jyväskylän käsityökoulu. Maailmassa - maan uumenissa - tulen äärellä - veden matkassa - ilman pyörteissä
28.6. - 5.8.2002
Oodi paperille. Keski-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen ja Taito-Keskuksen paperikoulutus
5.8. - 16.9.2002
Kulmastudio. Kulmastudion paperituotteita, tiffany- ja lyijylasiteoksia sekä keramiikkaa
16.9. - 11.10.2002
Nightclubbing. Kuopion Muotoiluakatemia, jalometallimuotoilu
14.10 - 25.11.2002
Pipana huopatuotteet. Soili Jukola-Kytölehto
25.11.2002 - 7.1.2003
Tilaa persoonalle? Työtaito -hanke

MUSEOPEDAGOGIIKKA

Museon ohjatut työpajat Tutka-museokerho, Studio ja Perinnepaja kokoontuivat säännöllisesti. Kerran viikossa kokoontuva Tutka-museokerho on tarkoitettu noin 10-vuotiaille pojille ja tytöille. Vuoden aikana tutkailtiin 13 kertaa mm. valmistaen miekkoja ja kilpiä, muotoilen pajua, paperimassaa sekä kierrätysmetallia. Studiossa muotoillaan esineitä trendikkäistä materiaaleista. Vuoden aikana kokoonnuttiin seitsemän kertaa mm. käsittelemään paperimassaa, punomaan pajua ja huovuttamaan.Perinnepajassa kokoonnuttiin vuoden aikana viisi kertaa. Pajassa kokeiltiin mm. taskun valmistusta kansallispukukankaista, neulahuovutusta ja joulun alla valmistettiin olkipukit.

Museon katutasossa, käsityön Kohtauspaikan työnäytöksissä esittäytyvät niin taidokkaat mestarit kuin aloittelevat käsityöläisetkin. Sirpa Saarenpää punoi taidokkaasti pajua kertoen samalla pajun keräämisestä ja punonnasta. Keski-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen opiskelijat esittelivät puukon valmistuksen vaiheita, vuolemista sekä huovutusta. Erja-Kaarina Helkiä esitteli muinaispukujen pronssispiraalien valmistusta ja kiinnitystä muinaispuvun osiin ja kansallispukutaitajat Tuula Pärnänen, Leena Hokkanen, Hanna-Leena Forsman, Tuulikki Matikainen, Taina Kangas ja Soja Murto esittelivät kansallispukujen eri osien valmistusta.

Vuoden aikana järjestettiin vaihtuvien näyttelyjen teemojen mukaisia maksuttomia työpajoja sekä opastuksia koululais- ja päiväkotiryhmille. Kaikille avoin museon paja, Eemelin verstas oli ahkerassa käytössä niin ohjatuissa pajoissa kuin omatoimisessa työskentelyssä.

Tutka-museokerho, romupaja, ohjaajana tss. museolehtori Jaana Peltola. Kuva: Anneli Hemmilä-Nurmi / SKM

Vuoden alkukuukausina tutustuttiin Puukirjasto-näyttelyyn, kerrottiin metsäaiheisia satuja ja pajassa työstettiin puuta. Huhtikuussa Huopa kukkii -työpajat toteutettiin yhteistyössä Keski-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen kanssa.

Syksyllä päiväkotiryhmät sukelsivat teatterin maailmaan Illusion-näyttelyn opastuksissa ja nukketeatteriesityksissä. Nukketeatteriesitykset toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän yliopiston varhaiskasvatuksenlaitoksen opiskelijoiden kanssa. Maaliskuun ja marraskuun maksuttomissa opastuksissa tutustuttiin museon näyttelytarjontaan suunnistaen ja keskustellen käsityöstä.

TAPAHTUMIA

Katharina Thomaksen luento "Huopaa silkkitieltä – matkalla Mongoliassa, Kazakstanissa ja Persiassa" oli museossa 18.4.2002.

Pauligin uusi Paula tarjosi kahvit 11.10.2002. Samassa yhteydessä esiteltiin Askolan miehen puku ja Pauligin Paulan Sääksmäen puku.

Museossa järjestettiin kevätkaudella viiden konsertin sarja, joissa oli yhteensä 244 kävijää.

Yläkaupungin yössä Rullaten-huovutusteema valtasi museon. Museon edessä huovutettiin rullaten ja tarjoiltiin lammaskaalisoppaa. Museon sisällä Kohtauspaikassa oli huopa-asujen muotinäytös. Yhteistyökumppanina oli Keski-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitos. Tapahtumassa musisoivat Dissonanssi-kamarimusiikkiyhtye sekä Olli Hirvanen, klassista kitaralla.

Pukupalapeli-näyttelyn yhteydessä järjestettiin yhteistyössä Suomen kansallispukuneuvoston ja Jyväskylän työväenopiston kanssa Kansallispuku kiireestä kantapäähän -seminaari 25. -26.10.2002.

Nukketapahtumassa 29. - 30.11. nukketaiteilijat esittäytyivät tuotteineen. Mukana oli nukketohtori, työnäytöksiä ja työpaja.

Joulutorilla oli myytävänä noin 60 käsityöläisen tuotteita ympäri Suomea, puuleluista filigraanikoruihin ja käsinsidotuista kirjoista valaisimiin.

PROJEKTIT

Esteetön museo

Esteetön museo – Tasavertainen museokokemus Suomen käsityön museossa –hanke alkoi vuonna 2001 henkilökunnan koulutuksella. Vuonna 2002 hanketta jatkettiin kokoamalla näyttelyistä kertovia, asiakkaita monipuolisesti palvelevia tuotteita. Käsityössä elämän tuntu –perusnäyttely sanallistettiin kuunneltavaan muotoon suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi. Näyttelystä kuvattiin viittomakielinen video ja näyttelyä täydennettiin lisäämällä sinne 11 kosketeltavaa esinettä.

Yläkaupungin yö toukokuussa 2002,
Petäjäveden Käsi- ja taideteoll. oppil. muotinäytös.
Kuva: Anneli Hemmilä-Nurmi / SKM

ERIKOISMUSEOTOIMINTA

Suomen käsityön museo toimii valtakunnallisena käsityön ja käsiteollisuuden erikoismuseona, jonka tehtäviin kuuluu huolehtia erikoisalansa museokokoelmien valtakunnallisten rekisterien ylläpidosta sekä samaa erikoisalaa edustavien museoiden yhteistyöstä. Erikoismuseoiden tulee perusnäyttelyissään antaa kattava kuva omasta erikoisalastaan, tuottaa alansa näyttelyitä, myös kiertonäyttelyitä, sekä luoda ja ylläpitää yhteyksiä alan korkeakouluihin ja tutkimuslaitoksiin, alalla toimiviin yhdistyksiin ja järjestöihin. Lisäksi museoiden tulee luoda kansainvälisiä yhteyksiä ja seurata kansainvälistä kehitystä.

Harkinnanvarainen valtionavustus kohdistui vuonna 2002 Konservointikeskuksen toimintaan, valokuvien luettelointiin, koulukäsityöprojektiin, mallipiirustuskokoelman luettelointiin sekä kansanväliseen toimintaan ja markkinointiin.

Museolla on vapaassa internetkäytössä 35 000 viitettä kuudessa oman alansa eri tietokannassa: alan tutkimukset, bibliografiat ja arkistot, kansallispuvut sekä museon kirjasto ja kokoelmat. Tietokantoja käytti vuoden aikana yli 1300 kävijää, ja internetkontaktit mukaan lukien oli tietopalvelukontakteja vuoden aikana kaikkiaan noin 30 500.

Museon henkilökunta on konsultoinut museoita museoammatillisissa kysymyksissä sekä mm. Polydoc- tietokantaohjelman käyttöön liittyvissä kysymyksissä.

MENNEISYYS

Keisarillinen senaatti teki päätöksen museon perustamisesta 14.12.1888. Käsityön museo toimi vuosina 1890-1908 Helsingissä Taideteollisuusmuseon yhteydessä ja Suomen taideteollisuusyhdistyksen alaisuudessa. Puutyönopettaja Vera Hjelt osti ensimmäiset 619 esinettä kokoelmiin Pariisin maailmannäyttelystä vuonna 1889. Kokoelmia kartutettiin vuoteen 1906 asti pääasiassa ulkomaisilla esineillä ja työvälineillä.

Vuonna 1908 museo siirtyi Valtion kotiteollisuustoimiston hallintaan, ja 1910–1920-luvulla Valtion kotiteollisuusmuseolla, kuten museota siihen aikaan kutsuttiin, oli omat näyttelytilat ja kirjasto. Kotiteollisuustoimiston tilanpuutteen vuoksi museon esineet siirtyivät uudelleen Taideteollisuusmuseoon vuosiksi 1928-1933. Varastoituna esineet olivat vuoteen 1982 asti muutamaa kokoelmista koottua näyttelyä lukuun ottamatta.

Museo avattiin uudelleen yleisölle Jyväskylässä vuonna 1983 nimellä Suomen kotiteollisuusmuseo ja sen ylläpitäjiksi tulivat Jyväskylän kaupunki ja opetusministeriö. Vuonna 1992 museon yhteyteen perustettiin Suomen kansallispukukeskus ja saman vuoden lopussa museo nimettiin viiden ensimmäisen museon joukossa valtakunnalliseksi erikoismuseoksi. Konservointikeskus siirtyi museon hallintaan vuonna 1995. Museon nimi muutettiin Suomen käsityön museoksi 1.1.1997 alkaen. Näin palattiin museon alkuperäiseen nimeen. Kesällä 2000 museo aloitti toimintansa uusissa tiloissa keskellä kaupunkia.

Tarja Teräsvuori, Keskiyön puukko.
Kuva: Mikko Kalavainen / SKM

KOKOELMAT

Esinekokoelmat karttuivat kertomusvuonna 70 päänumerolla, joista 46 on lahjoituksia ja 33 on ostettu museolle. Kaikkiaan esinekartunta oli vuoden aikana 372 esinettä. Kokoelmissa oli kertomusvuoden päättyessä kaikkiaan noin 18 000 esinettä, joista 16 324 esineen tiedot on siirretty tietokoneelle. Noin 5 100 tietokoneelle luetteloidun esineen tietojen yhteyteen on liitetty digitaalinen tunnistuskuva esineestä. Esinekokoelmia voi selailla myös internetin kautta.

Kokoelmiin ostettiin vanhempaa talonpoikaista esineistöä perusnäyttelyn täydennykseksi. Käsityöläisiltä ostettiin edelleen kokoelmiin ja samalla perusnäyttelyssä esiteltäviksi käsityön eri aloja ja materiaaleja esittelevia tuotteita. Saaristolaiskäsityöprojektin yhteydessä kokoelmiin hankittiin runsaasti esineistöä, mm. keramiikkaa.

Museon arkiston kartunta oli kertomusvuonna 53. Kaikkiaan museon arkistossa on 1 088 päänumeroa, josta on luetteloitu 644 päänumeroa. Kansallispukukeskuksen arkistossa on 634 päänumeroa, jotka kaikki on luetteloitu. Arkistossa museon aineistoa on noin 48,5 hyllymetriä ja noin 6 hm on Kansallispukukeskuksen aineistoa.

Käsityön arkistot -tietokanta sisältää 846 viitettä. Tietokantaa ei ole tarkoitus täydentää lähivuosina. Tietokanta on käytössä myös internetissä.

Kaikkien julkaistujen bibliografioiden viitetiedot löytyvät tietokoneelta ja tietokannassa on 5 806 viitettä. Tietokantaa ei ole täydennetty vuoden aikana.

Tutkimustietokanta sisältää tiedot 6 025 tutkimuksesta tai opinnäytteestä. Tietokantaa ei ole täydennetty vuoden aikana. Tietokanta on käytössä myös internetissä.

Kirjaston kartunta oli kertomusvuonna 117 nidettä. Tietokoneella luetteloituna on nyt 5 379 nidettä. Luku on poistojen vuoksi edellisvuodesta hieman pienentynyt. Kirjasto sisältää myös Konservointikeskuksen kirjaston kirjat. Erikseen on luetteloitu Kansallispukukeskuksen kirjaston 244 nidettä. Kaikkien osastojen aineistot ovat yhteiskäytössä internetissä museon kotisivujen kautta.

Valokuvakokoelmien kartunta oli 50 kokoelmaa. Valokuvakokoelmasta on kertomusvuoden lopussa tietokoneella luetteloituina 14 020 kuvaa, joista 3 385 on liitetty tunnistuskuva tietokoneelle. Lisäksi 1 355 kuvasta on osittaisia käyttöä helpottavia tietoja tietokoneella. Kertomusvuoden aikana tietopalvelussa vastattiin 47 kysymykseen.

ESINELAHJOITTAJAT

Parhaimmat kiitokset kaikille museotoimintaa lahjoituksin tukeneille.

Eronen, Reijo
Hiltunen, Marjatta
Hirvi, Maija-Liisa
Hänninen, Aina
Kasnio, Eeva Liisa
Kirsi, Satu
Kumpulainen-Sokka, Maija
Könönen, Sirkka
Laatikainen, Tuula
Lovén, Hellevi
Luutonen, Marketta
Mattila, Arma
Mitronen, Kyllikki
Murtonen, Eva
Muurela, Sirkka
Niemimaa, Juha
Nobuho, Miya
Paalanen, Tuija
Rask, Ulla
Saarinen, Tuija
Sampo Oyj
Sendler, Jeanette
Smerdel, Irinja
Tahkola, Kaarina
Talke, Anneli
Taskinen, Tellervo
Tukio, Sylvi
Virtanen, Irja

ARKISTO

Kasnio, Eeva Liisa
Kettunen, Ulla
Kinnunen, Kaisa
Käsi- ja taideteollisuusliitto
Murtonen, Eva
Muurela, Sirkka
Tukio, Sylvi

KUVA-ARKISTO

Ekonen, Liisa,
Hämäläinen, Kimmo
Könönen, Sirkka
Toivonen, Veikko

KANSALLISPUKUKESKUKSEEN ESINEITÄ LAHJOITTANEET

Taskinen, Tellervo

TUTKIMUS JA JULKAISUT

Museossa aloitettiin vuonna 2001 tutkimus ilmiöstä koulukäsityö eli käsityön opetus kansa- ja peruskoulussa sekä ammatillisissa oppilaitoksissa. Tutkimuksen pohjalta tehdään julkaisu ja näyttely, joka on esillä Suomen käsityön museossa kesällä vuonna 2003. Tutkimukseen liittyen museo etsi lahjoituksina kaiken ikäisiä ja näköisiä koulukäsitöitä näyttelyyn sekä museon omia kokoelmia varten. Museo sai projektiin harkinnanvaraista valtionavustusta.

Suomen käsityön museon Saaristolaiskäsityöprojektissa hankittiin museon arkistoon ja kokoelmiin tietoa siitä, millainen on saaristolaiskäsityöläisen arki iloineen ja murheineen. Museon tutkija Seija Hahl ja valokuvaaja Mikko Kalavainen vierailivat kesällä 2002 Paraisilla, Korppoossa, Angelniemellä, Dragsfjärdissä, Dalsbrukissa ja Kemiössö haastattelemassa käsityöläisiä ja heidän yhteistyökumppaneitaan nykypäivän käsityöläisyydestä saaristossa sekä muistelemassa menneitä. Museo sai projektiin harkinnanvaraista valtionavustusta.

Koulukäsityöprojektissa kokoelmiin tulleita Tappe-koiria 1960-luvulta. Oikean puoleinen koira on valmistettu Jyväskylän kasvatusopillisessa korkeakoulussa kansakoulunopettajien valmistuslinjalla. Vasemman puoleisen koiran on valmistanut poika kansakoulussa. Kuva: Saija Yitalo / SKM

SUOMEN KANSALLISPUKUKESKUS

Kansallispukukeskuksen pääasiallinen tehtävä on kansallispukuihin liittyvän tiedon ja taidon esille tuominen. Tämä tapahtuu Suomen käsityön museossa perusnäyttelyn ja vaihtuvien näyttelyiden, opastusten, tietopalvelutoiminnan, työnäytösten ja työpajojen avulla.

Käsityössä elämän tuntu -perusnäyttelyn kansallispukuosion teemoina ovat jo olemassa olevien kansallispukujen uudistustyö ja uusien pukujen tutkimus- ja kokoamistyö, eri alueiden kansallispuvut ja kansanomainen pukeutuminen. Esillä olevat esineet edustavat Suomen kansallispukuneuvoston mallipukukokoelmaa, suomenruotsalaisia kansallispukuja, muinaispukuja, käsityön opetukseen liittyviä kansallispukuaiheisia nukkeja, kansallispukukirjallisuutta sekä kansallispukujen päähineitä. Näyttelykokonaisuus on toteutettu yhdessä Suomen kansallispukuneuvoston kanssa, ja esillä ovat myös museon kokoelmiin ostetut Inarin saamelaisen naisen talvinen juhlapuku, karjalainen feresi sekä romaninaisen puku.

Kansallispukukeskuksen tietopalvelussa on tietoa ja kirjallisuutta kaikkiaan noin 400 suomalaisesta kansallispuvusta, niiden hankinnasta ja valmistuksesta. Keskuksessa voi myös tutustua tietoon muinaispuvuista ja Suomen vähemmistöjen pukeutumisesta. Tietopalvelussa voi omatoimisesti tutustua kansallispukuja käsittelevään materiaaliin. Tietopalveluneuvojina ovat toimineet tutkija Leena Holst 3.1. - 19.4.2002 ja amanuenssi Seija Johnson 2.5.2002 lähtien. Asiakaskontakteja on ollut yhteensä 1 373.

Vuoden päätapahtuma oli Pukupalapeli-näyttely 26.9. - 1.12.2002 ja sen yhteydessä toteutettu Kansallispukuseminaari 25. - 26.10.2002. Kansallispuku kiireestä kantapäähän -seminaarin ohjelmassa oli myös työnäytöksiä, joissa Seppo Reponen esitteli kansallispukujen korujen valmistusta, Teijo Piippo kansanomaisten jalkineiden valmistusta, Leena Hokkanen ja Marjo Vainio kansallispukujen päähineiden pukemista. Miehen kansallispuvun pukemisnäytöksen juonsi Leena Holst.

Hopeaseppä Seppo Reponen.
Kuva: Anneli Hemmilä-Nurmi / SKM

Rantalakeuden puku.
Kuva: Lasse Keltto / Suomen kansallispukuneuvosto

KONSERVOINTIKESKUS

Konservointikeskus on toiminnassaan erikoistunut tekstiilikonservointiin, johon kuuluu esineiden huoltoon ja korjaukseen liittyvä käsityö, konservointiin liittyvä tutkimus, menetelmäkehittely ja dokumentointi sekä Konservointikeskuksen asiakkaille annettava neuvonta ja ohjaus, luennot ja kurssit.

Arvotekstiilin tai tekstiilikokoelman omistaja tarvitsee tietoa esineensä rakenteesta ja materiaalista, vaurioitumisesta, oikeasta käsittelystä ja säilytyksestä ja myös ohjeet mahdollista näytteille asettamista varten. Yksityishenkilölle on tärkeää, että rakas perintöryijy voidaan edelleen pitää esillä kodin seinällä, esinekokoelman omistavalle museolle voidaan esimerkiksi laatia kokoelman hoitosuunnitelma.

Vuoden 2002 aikana Konservointikeskuksessa konservoitiin, puhdistettiin tai huollettiin kaikkiaan 115 esinettä, joista 30 kpl oli Suomen käsityön museon ja Suomen kansallispukukeskuksen omiin kokoelmiin kuuluvia esineitä.

Hopeakirjonnan pohjustuksena olevan pahvin pH-arvon mittaus.
Kuva: Riitta Chan / Konservointikeskus

Nahalla verhoillun jakkaran pinnan puhdistus.
Kuva: Maria Peni / Konservointikeskus

TIEDOTUS JA MARKKINOINTI

Museon viestinnässä huomioidaan alueellisen, valtakunnallisen ja kansainvälisen tiedotuksen painopisteet ja tarpeet tapahtuman tai näyttelyn luonteen mukaisesti. Vuonna 2002 museon viestinnässä kiinnitettiin erityishuomiota koulujen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Oppilaitosten kiinnostusta herätettiin valtakunnallisella luokkaretkikohdemarkkinoinnilla ja keskisuomalaisille kouluille lähetetyn kohdepostituksen avulla. Kansallispukukeskuksen valtakunnallisiin sidosryhmiin oltiin yhteydessä asiakaskirjein ja tapahtumatiedotuksilla. Kulttuurin näkyvyyttä Keski-Suomessa kasvatettiin yhteistyössä Taiteiden korttelin muiden toimijoiden kanssa Karu maa kukkii - yhteistiedotuksella ja markkinointikampanjalla.

Ornamon jäsenliitto Taiko ry:n Vuoden taidekäsityöläisen 2002 julkistamistilaisuus ja näyttely pidettiin toista kertaa Jyväskylässä Suomen käsityön museossa. Uutinen Ariadna Donnerin valinnasta meni erittäin hyvin läpi tiedotusvälineissä valtakunnallisella tasolla STT:n kautta. Vaihtuvista näyttelyistä myös kansallispukuaiheinen Pukupalapeli sai tavanomaista runsaammin julkisuutta medioissa.

Museolle merkittävä tekninen etu on syksystä 2000 alkaen käytössä ollut, toimittajien tarpeet huomioiva ja tyylikäs internetissä oleva tiedotussivusto, josta toimittaja saa korvauksetta käyttöönsä laadukkaita tiedotuskuvia sekä tiedotteet sähköisessä muodossa. Tiedotussivusto ja sen kuvien korkea laatu tunnetaan hyvin toimittajien keskuudessa, joten sivustoa käytetään säännöllisesti ja se palvelee museon tiedotusta vaivattomasti. Sivusto on lisännyt merkittävästi museon valtakunnallista näkyvyyttä aikakauslehdissä viime vuosina.

Käsityöläisten joulutori 2002. Aku Kolu ja Juhani Salonen jakavat joulutori esitteitä kävelykadulla.
Kuva: Mikko Kalavainen / SKM

Paikallisella tasolla tiedotusyhteistyö Jyväskylän museoiden kanssa on jatkunut noin kymmenen vuoden ajan. Kulloinkin vuorossa oleva museo vastaa viikottaisesta tapahtumatiedotuksesta medioihin sekä tapahtumista ja näyttelyistä kertovan yhteisesitteen toimituksesta. Yhteistiedotusvuoro siirtyy puolen vuoden välein museosta toiseen. Syksyllä 2002 tämä tiedotusvuoro oli Suomen käsityön museolla.

Marraskuussa museota markkinoitiin valtakunnallisesti tunnetuimmassa käsityöalan tapahtumassa Kädentaidot-messuilla Tampereella. Teemana oli käsityön museon asiantuntemus – paikalla olivat konservaattori, kokoelmaintendentti ja kansallispukuamanuenssi vastaamassa yleisön kysymyksiin. Erinomaisen palautteen ja kysynnän perusteella museo pyrkii olemaan jatkossakin mukana käsityömessuilla omalla osastollaan.

Museon tarjonnasta kertova kausiesite ilmestyi vuoden aikana kaksi kertaa ja sitä jaettiin valtakunnallisesti sopiviksi katsottuihin matkailun, käsityön ja kulttuurin pisteisiin ja oppilaitoksiin.

Asiakaskyselyjä on tehty kesäkuusta 2000 lähtien jokaisesta museon vaihtuvasta päänäyttelystä. Yleisön antaman palautteen mukaan näyttelyihin, palveluihin ja tapahtumiin on oltu erittäin tyytyväisiä.

MUSEOKAUPPA

Suomen käsityön museon museokaupan tuotevalikoiman perustan muodostivat käsityöalan kirjallisuus ja kortit, hopeakorut ja näyttelykohtaisesti vaihtuvat käsityötuotteet. Museokaupalla oli vuodessa yli sata tuotteiden toimittajaa.

Museokauppa on lisännyt tunnettuuttaan jyväskyläläisten keskuudessa. Kaupalla on vakioasiakkaita, jotka ostavat esimerkiksi uusinta käsityöalan erikoiskirjallisuutta ja käsityöhön liittyviä kortteja. Kestosuosikkeja ovat mm. keraamiset ikonit ja joulun ajan tuotteet.

Vuoden 2002 kokonaismyynti oli 43 110 euroa, josta pääsymaksujen osuus oli noin 36 prosenttia (15 620 euroa). Myynti kasvoi edellisestä vuodesta yli puolella.

Museokauppa.
Kuva: Mikko Kalavainen / SKM

MUSEO JA YLEISÖ

Museo oli avoinna vuoden aikana yhteensä 305 päivänä 2133 tuntia. Näyttelytilat olivat avoinna ti - su kello 11.00 - 18.00, poikkeuksia juhlapäivinä. Museon käsikirjasto ja tietokannat olivat käytettävissä ma - pe kello 8.30-15.30. Aikuisten pääsymaksu oli 5 euroa. Ilmainen sisäänpääsy oli alle 18-vuotiailla ja alan opiskelijoilla sekä kaikilla perjantaisin, Jyväskylä päivänä 22.3. ja kansainvälisenä museopäivänä 18.5 sekä käsityöläisten joulutorin aikana.

Museon näyttelyihin ja tapahtumiin tutustui 32 581 kävijää. Suurin osa kävijöistä oli ilmaiskävijöitä. Museossa opastettiin vuoden aikana 210 ryhmää ja vastattiin yhteensä 1 420 tietopalvelukysymykseen. Tietoja museon toiminnasta sekä yleensä käsityöstä ja käsiteollisuudesta asiakkaat saivat perusnäyttelyn ja käsikirjaston tietokoneilta sekä museon monipuolisilta internetsivuilta. Museon internetsivuilla kävi vuoden aikana noin 30 582 kävijää. Internetin kautta museon tietokannoista haki tietoa noin 1 356 tiedonhakijaa.
Osoite on: http://www.craftmuseum.fi

Vuoden aikana järjestettiin 67 yleisötapahtumaa. Museon diasarjoja ja videonauhoja lainattiin 24 kertaa. Lainattavia diasarjoja on yhteensä 47, videonauhoja 11 kappaletta ja lainattavia kiertonäyttelyitä 3 kappaletta. Museon ja Konservointikeskukseen toimintaan on vuoden aikana tutustunut useita vieraita ja ryhmiä. Museon tiloissa järjestettiin myös useita Jyväskylän kaupungin eri organisaatioiden kokouksia ja koulutustilaisuuksia sekä kaupungin vastaanottoja.

TAPAHTUMAT

Vaihtuvien näyttelyiden kävijämäärät 2002:

8.12.2001 - 13.1.2002 Oma joulu	2836
24.1. - 7.4.2002 Puukirjasto + Puukko ja puukon kuva	5100
18.4. - 30.6.2002 Huopa - Taidetta, käsityötä ja muotoilua Euroopasta	7024
12.7. - 15.9.2002 Illusion 2002	6382
26.9. - 1.12.2002 Pukupalapeli	4467
13.12.2002 - 16.2.2003 Lasihelmiä	2836

TAPAHTUMIEN KÄVIJÄMÄÄRIÄ

15.3.	Euran puku - näytökset		60
22.3.	Ilmaiset opastukset - Jyväskylän päivä		42
18.4.	Tekstiilitaiteilija Katharina Thomas Huopaa silkkitieltä-luento		25
15.5.	Suomen museoliiton museopäivien opastus		26
18.5.	Kansainvälinen museopäivä		146
25.5.	Yläkaupungin yö		1346
28.-29.5.	Festarikorupaja: ToukoFest		13
13.-14.9	Illusion 2002 - Skenografien seminaarit		89
11.10.	Miehen kansallispukuun pukemisnäytös ja Pauligin Paulakahvitarjoilu		85
25.10.	Kiireestä kantapäähän kansallispuku-seminaari		48
29.-30.11.	Nukketapahtuma		399
7.-8.12.	Joulutori		5863
	Avajaiset		866
	Työnäytökset	12 kpl	711
	Käsityöläistapaamiset	5 kpl	66
	Ohjatut pajat:		
	Studio-pajat	6 kpl	72
	Tutka-museokerho	13 kpl	128
	Perinnepajat	5 kpl	38
	Metsäsatu- ja puupajat		313
	Huopapajat		271
	Nukketeatterityöpaja	2 kpl	11
	Kesäpajat	20 kpl	173
	Konsertit	5 kpl	244
	Kesäkäsityöläiset	5 kpl	305
	Tiedotustilaisuudet	5 kpl	23
	Kaupungin vastaanotot	3 kpl	218
	Esittelyt	5 kpl	61
	Kokoukset	7 kpl	116
	Nukketeatteriesitykset	3 kpl	68
		yht.	**11680**

HALLINTO

Suomen käsityön museon toiminta perustuu Jyväskylän kaupungin ja opetusministeriön solmimaan sopimukseen, jonka mukaisesti museo toimii Jyväskylän kaupungin kulttuurilautakunnan alaisuudessa. Valtiota hallinnossa edustaa opetusministeriön asettama neuvottelukunta.

Suomen käsityön museon neuvottelukuntaan kuuluivat vuonna 2002 seuraavat henkilöt:
Viestintäpäällikkö Maija-Liisa Hirvi, puheenjohtaja
Toiminnanjohtaja Marketta Luutonen, varapuheenjohtaja
Ylitarkastaja Tiina Eerikäinen
Kansallispukukonsultti Leena Hokkanen
Museonjohtaja Pekka Honkanen
Professori Jaakko Lehtonen
Hallintojohtaja Erkki Pänkäläinen
Koulutusjohtaja Liisa Tiirola-Santala
Neuvottelukunnan sihteerinä toimivat museonjohtaja Seija Heinänen ja intendentti Simo Kotilainen

Neuvottelukunnalla oli vuoden 2002 aikana kaksi kokousta.

Jyväskylän kaupungin kulttuurilautakuntaan varsinaisina jäseninä kuuluvat vuosina 2001-2004 seuraavat henkilöt:
Aila Paloniemi, puheenjohtaja
Jukka Louhivuori, varapuheenjohtaja
Matti Eerola
Keijo Siekkinen
Mirjami Asikainen
(Erkki Hakkarainen 1.4. saakka)
Marjatta Stahl
Satu Syyrakki
Pekka Laine
Raimo Lapiolahti
Kirsi Pohjola
Arja Seppälä
Tuomas Viskari

HENKILÖSTÖ

VAKINAISET:
Etelämäki Tuula, siivooja
Hagman Juhani, museomestari
Heinänen Seija, kotiteollisuusohjaaja, FM, museonjohtaja, virkavapaalla 6.8.-31.12.2002. Museonjohtajan tehtäviä hoiti intendentti Simo Kotilainen
Kotilainen Simo, FM, intendentti (esinekokoelmat), museonjohtajan varahenkilö
Manninen Raija, ammattiopettaja, museolehtori, vuorotteluvapaa 1.1.-30.7., palkaton työloma 16.8.-31.12.
Oikari Mikko, FM, intendentti (näyttelyt)
Peni Maria, vaatetussuunnittelija, tekstiilikonservaattori, Konservointikeskus
Ruottinen Laura, FM, tiedottaja/amanuenssi
Salmenoja Riitta, FK, amanuenssi (arkistot, kirjasto, tietopalvelu), osa-aikalisä 1.1.-31.12.
Toiviainen Sinikka, toimistosihteeri
Vesanto Anne, kotiteollisuusohjaaja-suunnittelija, johtava konservaattori, Konservointikeskus

TILAPÄISET:
Tuomo Blomqvist, Seija Hahl, Hannele Hakanen, Anneli Hemmilä-Nurmi, Leena Holst, Seija Johnson, Miia Kantola, Reetta Karhunkorva, Jetta Kolehmainen, Marjo Kolu, Paula Kukonlehto, Reija-Riina Kupari, Eeva Lähteinen, Minna Mäkinen, Jaana Peltola, Anne Pihlajaniemi, Anne Saarikoski, Reija Teerimäki, Susanna Terho, Tiina Teijonsalo, Hilkka Toom, Marja- Liisa Väisänen, Saija Ylitalo

SIVIILIPALVELUSMIES:
Mikko Kalavainen

HARJOITTELIJAT:
Veera Blomster, Pia Grahn, Mirja Hautajoki, Jenni Kainulainen, Paula Kukonlehto, Katri Lahti, Elisa Laine, Maija Lankinen, Pauliina Lapio, Katri Nortunen, Laura Rautiainen, Anne Rossi, Jussi Salonen

ULKOPUOLISET ASIANTUNTIJAT:
Kääntäjä Eila Grönroos, taittaja Mirja Hautamäki, kääntäjä Juha Hintikka, graafikko Päivi Hintsanen, kirjoittaja Vuokko Isaksson, valokuvaaja Martti Kapanen, kääntäjä Elisa Laine, graafikko Aino Pajari, kirjailija Risto Rasa, kirjoittaja Marjo-Riitta Simpanen, tulkki Sirpa Sänkiaho, tulkki Esa Toom, dramaturgi Kari Toiviainen

KOULUTUS

Museon vakituinen henkilökunta osallistui työyhteisön kehittämisprosessiin psykologi Jukka Jylhän johdolla.

Vuoden aikana henkilökunta on osallistunut mm. Suomen Museoliiton ja Jyväskylän kaupungin järjestämille kursseille. Keväällä henkilökunta teki opintomatkan Pietariin.

JÄSENYYDET

Suomen käsityön museo
American Craft, European Textile Network (ETN)
Suomen käsityöneuvosto
Suomen museoliitto
World Crafts Council (WCC) tarkkailujäsenenä Suomen käsityöneuvoston välityksellä

Konservointikeskus
IIC - The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works

Museon info, kuvassa Tiina Teijonsalo ja Seija Hahl. Kuva: Mikko Kalavainen / SKM

TILAT

Kauppakatu 25
Pohjakerroksessa on perusnäyttely. Katutasossa on vaihtuvat näyttelyt, galleria, museokauppa ja Keski-Suomen käsi- ja taideteollisuusyhdistyksen Taito Shop. Toisessa kerroksessa on lisää tilaa vaihtuville näyttelyille, työpaja, luentosali sekä Suomen kansallispukukeskuksen tiloihin kuuluvat kaksi työhuonetta ja kansallispukuesittelyille tarkoitettu Kuja-näyttelytila.

Museon uusien näyttelytilojen ilmastoinnin kostutus- ja kuivatuslaitteisto ei ole täyttänyt sille asetettuja vaatimuksia. Laitteistossa on valitettavasti ollut runsaasti vikoja ja toimintahäiriöitä. Lisäksi museon tiloissa oli vuoden aikana kaksi suurta vesivahinkoa. Juhannuksena tapahtuneen vuodon seurauksena osa yläkerran näyttelytiloista jouduttiin väliaikaisesti sulkemaan. Samalla myös museolehtorin työhuone suljettiin kuivatuksen ja huoneessa ilmenneen kylmyysongelman vuoksi koko loppuvuoden ajaksi. Perusnäyttelyn ilmastointikoneen vesivuodon seurauksena jouduttiin perusnäyttelykin sulkemaan väliaikaisesti. Osa ilmastointihuoneen seinärakenteista ja perusnäyttelyssä olevan Elämänkehä-osaston lautalattia uusittiin.

Kilpisenkatu 12
Alakerrassa on käsikirjasto, valokuva-arkisto ja tutkimusarkisto sekä työtiloja. Keskikerroksessa Suomen käsityön museon toimisto ja työtila sekä näyttelytila Näytönpaikka. Yläkerrassa on työtiloja sekä neuvotteluhuone.

Muut tilat
Konservointikeskus sijaitsee noin kilometrin päässä museolta osoitteessa Keskikatu 24. Museon puutyöverstas toimii osoitteessa Tourulantie 12. Kokoelmien säilytystiloja on kolmessa paikassa eri puolilla kaupunkia. Säilytystilat ovat väliaikaisia, pinta-alaltaan pieniä ja epäkäytännöllisiä. Kaikissa tiloissa ei ole museoiden säilytystiloilta vaadittavia kostutus- ja kuivatuslaitteita.

TALOUS

Suomen käsityön museo/Suomen kansallispukukeskus/Konservointikeskus käyttömenot ja -tulot vuosina 2001 (luvut tuhansina markkoina), 2002 (luvut tuhansina euroina)

KÄYTTÖMENOT	**2001**	**2002**
Henkilöstömenot	3.043.3	484.9
Vuokrat	1.421.2	253.1
Palvelut, tarvikkeet, muut menot	1.439.3	194.9

KÄYTTÖTULOT	**2001**	**2002**
Valtionosuus	1.505.5	257.0
Tulot ja harkinnanvaraiset valtion avustukset	1.502.6	167.6
Menot yhteensä	5.903.8	932.9
Tulot yhteensä	3.008.1	424.6
Jyväskylän kaupungin osuus	2.895.7	508.3

TUNNUSLUKUJA

	1999	2000	2001	2002
Kävijät, lkm	20868	23920	32077	32581
Tapahtumat, lkm	54	83	103	117
Opastukset, lkm	106	50	106	210
Konservointi, kpl	89	230	120	115
Bruttomenot, mk/asukas	55.9	88.0	74,7	10,28e